

TEZAURE UMANE VII – TRIUMFUL TRADIȚIEI VII, DOUĂ FESTIVALURI LA MUZEUL „ASTRA” SIBIU

Mirela CREȚU

...A fost odată ca niciodată...

Așa încep toate poveștile.... așa a început și povestea programului *Tezaure umane vii*...așa continuă și sperăm va continua povestea noastră.

Sibiu... anul 2007, sperăm să devină un reper spațial, dar și temporal pentru cei ce vor să trăiască la confluența tradițiilor românești cu influențele răsăritene și occidentale. Esențial pentru cei ce-l construiesc este să-l conceapă ca însemn de hotar, ca moment de comunicare, fie cu noi înșine, fie cu cei cu care dorim să împărtășim bucuria și nu ca un moment în care doar redescoperim sărbătoarea, căci poate dura atât cât durează orice sărbătoare...

Pentru Complexul Național Muzeal „ASTRA”, Programul *Sibiu Capitală Culturală Europeană 2007*, a prilejuit derularea unor proiecte de excepție, „*Tezaure umane vii*” – Festivalul național de datini și obiceiuri, Festivalul Național al Tradițiilor Populare (ediția a VI-a), Târgul Creatorilor Populari din România (ediția a XXIV-a), Academia Artelor Tradiționale din România – întâlnirea Academiei Române cu Academia satului tradițional, Olimpiada Națională „*Meșteșuguri artistice tradiționale*” (ediția a XII-a) care au oferit tuturor vizitatorilor Sibiului, fericirea de a face o călătorie de excepție în lumea satului tradițional.

Realizatorii au propus vizitatorilor, în egală măsură specialiștilor și publicului larg, celor grăbiți și celor dormici să vadă mai mult decât se poate privi într-un „tur” al muzeului, o strategie interesant de descifrat.

Esențializat într-un limbaj vizual bogat și profund, drumul de la creațiile rituale la Tradiție, drum ce în Muzeul „ASTRA” are ca motto sintagma

UNESCO *Tezaure umane vii*, se dorește o plăcută călătorie de la simplul „imi place” la descoperirea, cu smerenie, a unui întreg univers gradat în tonuri și nuanțe, prin continuitatea de motive și semne.

Prezentarea este concepută ca un itinerariu inițiativ, în care cei dormici să afle sunt invitați să participe, săptămână de săptămână, la viața unei lumi a poveștilor. Pornind de la o simplă vizită din centrul istoric al Sibiului până în Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” din Dumbrava Sibiului, acestora li se oferă posibilitatea de a urca o Scară a Raiului și de a întrezări, sau poate chiar de a descoperi, liantul dintre uman și divin, dintre pământ și cer. Metafora obsedantă este timpul cu stigmatul lui pe o lume aflată într-o continuă și delicată schimbare. Socrate a folosit pentru înțelepciune sintagma *cunoaște-te pe tine însuți*, iar Sfântul Augustin a revenit insistând nu teși în afară, *întoarce-te spre tine, treci dincolo de tine*. Având puterea să credem aceste cuvinte, am încercat să construim o cale care să-i apropie de spațiu și timpul în care, probabil, au copilărit, sau despre care li s-a povestit sau au citit...

Calea de cunoaștere pe care încercăm să-i determinăm să pășească înseamnă dorință și totodată libertatea de a înțelege. Cu un gest firesc, ca cel al deschiderii unei ferestre pentru a intra lumina, dorim să-și materializeze voința de a se așeza în fața tuturor lucrurilor și de a se întreba „ce sunt ele?”; „cu cine sunt?”. Sperăm ca vizitatorii să-și regăsească aievea, verva intelectuală, curiozitatea scormonitoare, plăcerea dialogului și a disputei, care să împlinească studiul sistematic și reflecția profundă.

Avem, cu siguranță, un cuvânt de spus în privința înfățișării sub care trecutul se întoarce, din când în când, la noi. Dar

astăzi trăim cu impresia că totul se petrece prea repede, că timpul modern nu ne aparține de fel. Iar viitorul părându-ni-se și mai nesigur, ne mărginim să îi căutăm antecedente pe care să le moștenim și să le ținem în viață. Numai că marile modele culturale nu mai stimulează ca odinioară și nu mai sunt decât frânturi dintr-un puzzle greu de recompus. Nici nu mai căutăm, ca altădată, *asemănătorul* ci *diferențul*, acele etape istorice susceptibile să se piardă, lipsindu-ne de ocazia de a ne compara cu predecesorii noștri.

Cu toate că până și distanța dintre noi și trecutul recent crește alarmant, oamenii nu pot fi împiedicați să creadă că istoria s-a scris (se scrie?!), totuși, cu poveștile lor de viață: când ochii istoricului par că slăbesc, că ne trădează, cerem *memoriei* să ni-i împrumute pe ai săi. Iar aceasta pretinde *obiceiurilor* (*datinilor*, *tradițiilor*, *riturilor*, *ritualurilor*) să nareze în locul nostru, să susțină legătura conștiinței de sine cu trecutul, adică să asigure continuitatea, coerența imaginii de sine, mai succint spus, **identitatea**. Rostul lor este să garanteze că într-o lume niciodată aceeași, de la o zi la alta, noi rămânem neschimbați.

În acest context, Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” se *Îmbogățește* și se *Luminează* în tot anul în care Sibiu este Capitală Culturală Europeană, 2007, cu cei mai cunoscuți meșteri și creatori populari, dar și cu păstrători ai datinilor și obiceiurilor împreună cu ucenicii și învățăcii lor. Aceștia vor încerca să (re)creeze atmosfera proprie târgurilor de odinioară și a sărbătorilor lumii satului, ritmată după ritualuri comune, transformând aleile muzeului într-un „loc sfânt” care va evidenția pe de o parte rolul și locul meșterilor țărani și al păstrătorilor și interpretelor de folclor în cultura populară și, pe de altă parte, identificarea vizitatorilor cu valorile tradiționale ale *lumii* pe care ei o reprezintă. Prin formula organizatorică abordată se propune nu doar un târg, o expoziție cu vânzare sau un spectacol, ci o sinteză etnografică structurată tipologic, un autentic eveniment cultural și, totodată, un frumos omagiu închinat mesagerilor poporului român, ce poartă denumirea de **Festival**.

Termenul, uzitat mult prea mult în ultima vreme, poate părea ușor desuet, dar noi am încercat „**Tezaur** umane vii” - **Festivalul național de datini și obiceiuri** realizat în colaborare cu Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” și Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale București.

28 – 29 aprilie 2007 „**Sâmbra oilor**”, „**Măsuriișul oilor**”, „**Boteiul oilor**”, „**Vălăritul**”, reconstituit în Muzeu împreună cu Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vrancea – Ansamblul Folcloric „Chipărușul” din Nereju (instructor Dudu Natalița) și „Cioabănașul” din Negrileşti (instructor Sonia Văscuianu). Primăria comunei Dalboșeț, Caraș-Severin – Grupul folcloric al școlii din Dalboșeț, „Junii Dalboșețului” (instructor prof. Ana Mihailo) și Ansamblul Folcloric Național „Transilvania”, Baia Mare, Maramureș (director Iuliana Dăncuș). Manifestarea a avut ca oaspete de onoare pe renumita păstrătoare și interpretă de folclor *Valeria Arnăutu*. Debutul Festivalului a fost un real succes nu numai prin valoarea actanților, ci și prin noua formulă, participativă, de prezentare a obiceiurilor: - aceiași obicei prezentat în trei zone etnografice diferite și „abandonarea” spațiului scenei, reconstituirea făcându-se integral în gospodăriile din muzeu.

12 mai 2007 reconstituirea Sărbătorilor de primăvară – **Paparuda, Caloianul, Govia, Lăzărelul, Cofița** împreună cu Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale - Teleorman, Primăria comunei Izvoarele - Ansamblul folcloric „Izvoarașul” (instructori Ana și Alexandru Trifan) și Primăria comunei Năsturelu - Ansamblul folcloric „Dunărica” (instructor prof. Florea Puiu Simion). Varietate obiceiurilor a fost relevată prin reconstituirea lor de către comunități aparținând aceleași zone etno-folclorice. Participanții la eveniment au fost și martorii vernisării expoziției *10 + 15 + 2 Identități europene*, organizată în colaborare cu Muzeul Etnografic de la Viena, oferind oaspeților din Europa posibilitatea de „trăi” străvechi obiceiuri românești.

Din 18 în 20 mai 2007 vizitatorii au fost invitați, de Ziua Internațională a Muzeelor, care a durat ca în povești, trei zile și trei nopți, să (re)găsească toate bucuriile și visele copilăriei, să se (re)întâlnească cu tot ceea ce a aparținut bunicilor și mamelor, adică cu **vatra casei**, nu numai ca loc de încălzire și de iluminare, ci și ca spațiu în care se **prepara mâncarea familiei**. Dacă după vizitele anterioare în muzeu au povestit despre ceea ce au văzut, acum le-am oferit posibilitate să păstreze în amintire simfonia aromelor și formelor pe care le-au putut degusta și cumpăra... Vineri s-au ospătat cu un bulz de 10 metri realizat de reprezentanții ANTREC Covasna, sub ochiul atent al domnului Attila Dorogos și cu gulaș la ceaun, sâmbătă cu păstrăv și papanăși gătiți de reprezentanții ANTREC Argeș, iar duminică au degustat tocană la ceaun și slănină „friptă” ca la Orlat. **Sărbătoarea Înlătării Domnului – Ispasul** (sl. *sūpasū* - „Mântuitor”) – este una dintre cele mai vechi și mai importante sărbători ale creștinătății, prăznuită încă de pe vremea Apostolilor. Am reconstituit obiceiul *Cununii de Ispas* alături de comunitatea din Mohu, Sibiu.

27 mai 2007, am sărbătorit **Hramul Bisericii din Dretea, alături de comunitatea din Cârța, Rusaliile împreună cu formațiile de călușari din Oporelu și Măgura-Sârbi, Olt**. Oaspete de onoare ne-a fost renumita păstrătoare și interpretă de folclor *Valeria Arnăutu*. **Hramul** (slv. *hramu* - patron) este momentul slăvirii ocrotitorului bisericii, care poate fi un sfânt sau un eveniment din Istoria Bisericii. Biserica din Dretea are ca hram Pogorârea Sfântului Duh. *Rusaliile* sunt o sărbătoare foarte importantă pentru lumea satului tradițional și, în plus, foarte complexă – simultan se desfășoară două praznice creștine: Pogorârea Sfântului Duh și Sfânta Treime; un rit dedicat *Zânelor* – Călușarii și un important episod dedicat cultului morților – Moșii de vară sau Moșii de Rusalii. Sărbătoarea Rusaliilor este una dintre cele mai subtile amestecuri de credințe antice cu cele creștine, geto-dacice cu influențe romane sau bizantine. Numele sărbătorii provine de la *Rosalia* – lat. *rosalia*, *rosaria pasca*

rosata, bizantinul *rosalia* sau varianta slavă *rusalka*. Etimonul latin s-a păstrat doar în limba română, celelalte limbi folosind numeralul grecesc πεντηκοστή (*Cincizecimea*). Călușarii (lat. *collusium*, *collusii* – grup de dans, a dansa împreună, societate secretă) se întâlnesc de Înlătare, într-un loc ferit, unde se întâlnesc trei drumuri, după ce au trecut de nouă izvoare și nouă hotare. Au performat la Sibiu, cu sprijinul domnului Nichita Dragomira. **Formația de călușari din comuna Oporelu**, considerată una dintre cele mai autentice formații de călușari din România, nu numai prin costumația tradițională, ci și prin „figurile de căluș” structurate „pe pinteni” și „bătaia pământului”, folosind linia, cercul și semicercul. (Vătaful fiind Petre Feraru, 63 de ani) și **Călușarii din Măgura Sârbi**.

3 iunie 2007 Nunta în satul tradițional. Secvențe reprezentative ale nunților tradiționale de la Nădlac și de la Rupea au fost reconstituite de Ansamblul Folcloric „Sălășan” din Nădlac (instructor Cristina Jucan) și de Minisatul „Sfântul Andrei” din Brașov (coordonator prof. Ioan Sorin Apan), în contextul vernisării expoziției realizate în colaborare cu Ambasada Republicii Slovace în România **Nunta la slovacii din Ținutul de Jos**, cu ocazia vizitării Muzelului „ASTRA” de către vicepremierul Republicii Slovacia, Excelența Sa Domnul Dušan Čaplovič. În cadrul obiceiurilor familiale, nunta se evidențiază prin trăsături spectaculare foarte bine conturate. Ceremonialul reunește numeroase și complexe momente sincretice din care se detașează, ca element esențial, actul trecerii tinerilor dintr-o familie în alta, al integrării lor în comunitatea gospodarilor, al schimbării statutului lor social. Îndeplinirea sub cele mai bune auspicii a celui mai important rit de trecere din viața omului este pregătit încă din perioada de adolescență a fetelor și băieților.

De **vineri, 15 iunie, până duminică 17 iunie**, în Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA” (Muzeul în aer liber) s-a putut descoperi, *Împreună - O diversitate culturală în ritmul cântecelor și dansurilor minorităților etnice din România*. În contextul vizitării Muzelului

de către consuli onorifici ai României, acestora li s-a oferit prilejul de a cunoaște Ansamblul tătarăsc „Kara-su” din Medgidia. Ansamblul de dansuri și obiceiuri aromâne „Iholu” (*Vöcea*) din Constanța. Ansamblul de cântece și dansuri aromâne „Pilisterul” (*Porumbelul*) din București. Ansamblul folcloric „Dunărea liniștită” al rușilor lipoveni din Brăila. Ansamblul folcloric „*Parnasos*” al grecilor din Brăila. Formația de dansuri populare maghiare „Nefelejes”. Mediaș și Grupul de dansuri populare săsești din Sibiu. **Ansamblul de dansuri și obiceiuri aromane „Iholu”** este format din tineri ce prezintă specificul fărșerot. **Ansamblul de cântece și dansuri „Pilisterul”** reprezintă marea ramură de gramosteni (din localitatea Gramostea, așezată în mijlocul Munților Gramos, al doilea vârf din Munții Pind). Cele două ansambluri au fost acompaniate de patru soliști vocali și patru instrumentiști. **Ansamblul folcloric tătarăsc „Kara-su”**, a fost constituit în anul 1990, fiind condus de doamna Agi-Murat Iasemin. De-a lungul anilor, prin frumusețea și autenticitatea dansurilor, costumelor, prin prezența scenică plină de grație a tinerilor, s-a reușit remarcabila performanță de a fi elogiați la numeroasele manifestări din țară și din străinătate, unde ansamblul a participat. Ghiușen Ismail declara „Costumele, cântecele și dansurile arată că aparținem lumii turce, fiecare păstrându-ne caracteristicile etniei. Ele ne unesc și nimeni nu ne poate despărți de aceste comori. Costumele sunt inspirate din modele vechi specifice tătarăști.” **Formația de dansuri populare maghiare „Nefelejes”** din Mediaș a luat ființă în anul 1988 făcând parte din Societatea Maghiară de Cultură din Transilvania, filiala județului Sibiu. Formația de dansuri populare își desfășoară activitatea la *Casa Millenium*, sediul comunității maghiare din Mediaș. În prezent formația este condusă de domnul Caroly Meyez. Vineri și sâmbătă la scena de pe lac și sâmbătă dimineața la gospodăria din Corund au fost prezentate dansuri din Câmpia Transilvaniei și de pe Valea Târnavei, precum și cântece populare maghiare de pe Valea Nirajului. **Grupul de dansuri populare săsești din**

Sibiu, a luat ființă în anul 1990 odată cu fondarea Organizației de Tineret a Forumului Democrat al Germanilor din România, filiala județului Sibiu. În prezent, grupul de dansuri săsești este condus de domnul Vlad Popa. Din grup fac parte elevi ai Colegiului Național „Samuel von Brukenthal” și studenți ai facultății de Litere din Sibiu, secția germană. Au prezentat un program artistic compus din dansuri legate de activitatea breslelor sibiene „Roata morii”, „Dansul panglicilor” și „Dansul „Schwaebisch – Schottisch”, preluat din folclorul Suediei. Ansamblul **Dunărea liniștită** s-a înființat în anul 1990, având un bogat repertoriu de cântece populare rusești. Tematica repertoriului lor vizează natura, dragostea și modul de viață al oamenilor acestei comunități. În urmă cu peste 300 de ani, la marginea Brăilei, pe malul Dunării, s-a stabilit un mic grup de ruși lipoveni figurând mai întâi ca un mic sat, numit Hutâr, mai apoi numărul acestora crescând, a devenit cartier al orașului Brăila. În tot acest timp ei au conviețuit în bună înțelegere cu toți ceilalți locuitori ai orașului, muncind și respectând legile țării, respectând tradițiile și obiceiurile celorlalte naționalități, dar păstrându-și cu sfințenie religia ortodoxă de rit vechi și datinile străbune. La festival li se va alătura și ansamblul folcloric „**Parnasus**” al grecilor din Brăila.

24 iunie este o altă sărbătoare a satului tradițional românesc cu multiple valențe, „în straturi”, predominant fiind unul sau altul în funcție de zona etnografică. În Bucovina sărbătoarea este dedicată **Sfântului Ioan cel Nou** (Sfântul Ioan de Vară), ale cărui moaște se află la Suceava. În Oltenia, Banat, Transilvania, Maramureș „greutatea” zilei este dată de relația cu **Sânzienele** (lat. *Sancta Diana*), zănele bune care dau noroc pentru holde și sănătate. În Muntenia, Dobrogea, sudul și centrul Moldovei sărbătoarea se numește **Drăgaică** (bg. *Dragaika*) și mai multe fete se fac Drăgaici. Celebrarea obiceiurilor din această zi, cărora li s-a adăugat și „Cununa Grâului” s-a făcut împreună cu împreună cu Minisatul „Sfântul Andrei” din Brașov și Ansamblul „Izvorașul” din Izvoarele, Telcorman.

7- 8 iulie Zilele Culturii Populare Vâlcene ce ne-au readus în memorie excelența colaborare dintre Sibiu și Vâlcea, inițiată cu ocazia celei de-a doua ediții a Festivalului Național al Tradițiilor Populare din România (2002). Târgul meșterilor populari, spectacolul folcloric susținut de renumite ansambluri, dar și de grupuri de păstrători autentici ai tradițiilor și obiceiurilor locale, a dovedit, dacă mai era necesar, atitudinea și spiritualitatea comunității vâlcene.

21 iulie - Nedeia de Sfântul Ilie, la Muzeul „ASTRA” a cuprins un *târg al meșterilor și creatorilor populari din zona Sibiului și vernisarea, prin „recuperarea”* afectivă, a două monumente reconstituite în Muzeu din Maramureș. Nedeie (sl. *nedelja* – duminică, sârbătoare) este un vechi obicei pastoral, specific unei regiuni muntoase, de întâlnire, petrecere și târg la date fixe legate de calendarul vieții pastorale. Nedeile – se pare că au legături cu celebrarea unei sărbători precreștine, dedicate zeului focului și al soarelui. Prima atestare documentară a unei nedei păstorești este din anul 1373.

În timp, nedeile au asimilat și alte funcții: *socio-economice* – schimbul de produse, *matrimoniale* – hora și „prima scoatere la horă a fetelor”, istorico-culturale reunind românii de pe versanțele carpatice. Nedeile nu au ținut cont de hotare, unele numindu-se chiar „târg de două țări”.

De ce s-a optat pentru această zi a vernisării celor două monumente?! – deoarece în calendarul popular al Maramureșului, sărbătoarea Sfântului Ilie ține trei zile – Sântilie, Foca și Ilie Pălie... În acest context i-am invitat pe reprezentanții comunelor Desești și Budești – satul Sârbi, să sfințim **Casa din Sârbi**, în prezent sediul Centrului de Informare Turistică și **Gospodăria de agricultor** (cu batoză acționată de animale) **din Desești**. Curtea casei din Desești a fost împodobită cu covoarele vopsite în culori naturale realizate de Maria Pop, dar și cu „ierburile de leac” ce au dus în lume faima florei maramureșene.

Festivalul Național al Tradițiilor Populare

Analizând materialul acumulat în arhiva științifică a muzeului, în coroborare cu observațiile directe din teren, s-a constatat necesitatea organizării unei manifestări care să ne permită o cercetare a tuturor fenomenelor de cultură populară la nivelul întregii țări. Convingerea noastră a fost întărită de șansa cunoașterii directe a „Festivalului Tradițiilor Popoarelor Lumii” de la Washington D.C., în vara anului 1999. “Smithsonian Folklife Festival”, organizat anual de Institutul Smithsonian la Washington D.C. a avut, la cea de a 33-a ediție (1999), ca invitat de onoare, delegația Românicii, formată din 112 artiști, meșteșugari, dansatori, cântăreți, creatori populari, rapsozi, 18 dintre ei fiind membri ai Academiei Artelor Tradiționale din România.

Având modelul - considerat ideal pe plan mondial, cu valoare de reper științific și cultural universal - Complexul Național Muzeal “ASTRA” Sibiu a inițiat, în anul 2001, organizarea *Festivalului Național al Tradițiilor Populare*.

Festivalul este conceput ca o *manifestare spectaculară și interactivă, de prezentare scenică sau lucrativă, ecleziastică sau laică*, printr-un dialog direct între actanți și publicul vizitator, exprimat în spirit comunitar și interactiv (povestind, cântând, dansând, exersând în cadrul atelierelor de arte plastice sau arte mecanice, gustând mâncăruri tradiționale etc.) împreună cu țărani actanți, reprezentanți ai comunităților care își prezintă propriile tradiții. Întreg ciclul de manifestări apare ca o scenă de spectacole și activități vivante, cu ateliere de creație „in vivo”, susținute de către creatorii și purtătorii autentici ai culturii populare tradiționale contemporane, neprelucrate prin „regizări academice” și neafectate de interpretări „estetizante” sau spectaculare.

Festivalul are ca obiective prezervarea culturii populare contemporane românești, valorificarea întregului patrimoniu exprimat prin tradițiile cotidiene din viața comunităților rurale și încurajarea adresată generației tinere de a cunoaște și proteja, de a-și însuși și

Grupul
„Tradiții” al
Zegrenilor din
Ceaba, Cluj,
Festivalul
Național al
Tradițiilor
Populare,
ediția VI-a,
30 iulie –
5 august 2007
Foto: Alexandru
Olănescu

perpetua valorile patrimoniului cultural național, marcă a propriei identități etno-culturale.

Cei 350 de participanți-actanți asigură acoperirea celor șapte secțiuni tematice din programul Festivalului: *Arte religioase* (tradiții cultice legate de practicile religioase), *Literatură populară* (basmе, eresuri, poezie și teatru popular), *Arte muzicale* (interpreți vocali și instrumentali), *Arte coregrafice* (dans popular), *Arte plastice tradiționale* (meșteșuguri artistice), *Arte mecanice* (creație tehnică tradițională) și *Artă culinară* (meniuri după rețete tradiționale).

Prin această valoroasă inițiativă, o țară întreagă își recuperează și își prezintă la scenă deschisă tradițiile și o lume întreagă este invitată să le cunoască.

Marca identității actanților o constituie în primul rând portul popular, care trebuie să respecte originalitatea, specificitatea și valoarea costumului tradițional, propriu fiecărei comunități locale (se va evita orice abatere de la tradiție, în sensul prezentării unor piese moderne de port, confecționate din materiale industriale, cu o cromatică stridentă și având un croi sau o decorație atipică, netradițională), fiecărei categorii de vârstă, de lucru sau de sărbătoare.

Având beneficiul remarcabil al spațiului natural din Dumbrava Sibiului, al patrimoniului muzeal: gospodării și monumente de creație tehnică (în care se desfășură secțiunile Arte plastice, Arte mecanice, Arte literare), precum și numeroase obiective cu caracter religios (la bisericuțele de lemn din Dretea, Mănăstireni, jud. Cluj și Bezded, jud. Sălaj, unde se desfășoară secțiunea Arte religioase), social (spațiul din jurul Cărciumii din Bătrâni și al Pavilionului de joc va fi destinat secțiunii Arte culinare) sau de spectacol (scena și amfiteatrul în aer liber vor fi locul desfășurării secțiunilor Arte muzicale și Arte coregrafice), Muzeul „ASTRA” poate fi considerat locul ideal al desfășurării acestei manifestări de maxim interes național.

Oglinda celor cinci ediții ale Festivalul Național al Tradițiilor Populare din România ne-a demonstrat că acesta acoperă totalitatea genurilor creației artistice și meșteșugărești tradiționale, la nivel național, fără deosebire de naționalitate, sex, vârstă, apartenență religioasă, statut social. În acest fel, Festivalul devine baza de acumulare și selecție pentru toate celelalte componente ale sistemului, participanții „actanți” fiind potențialii membri ai Asociației Creatorilor Populari, ai Academiei Artelor

Tradiționale din România, viitori participanți la târguri naționale și internaționale, formatorii tinerilor continuatori ai tradițiilor populare (viitori participanți la Olimpiada națională a copiilor meșteșugari) și furnizorii de marfă pentru Galeriile de artă populară.

Anul acesta, ediția a VI-a a Festivalului a reunit în perioada 30 iulie – 5 august 2006, județele Cluj, Dâmbovița și Vaslui precum și reprezentanții românilor de pe Valea Timocului – *Ansamblul folcloric „Osnicia” și Grupul de cântărețe din satul Cobișnița, comuna Negotin și Ansamblul de dansuri populare „Țărăncuța”, din Criuleni, Republica Moldova.* Organizarea s-a făcut tot sub autoritatea Ministerului Culturii și Cultelor, Programul „Sibiu Capitală Culturală Europeană”, în colaborare cu Institutul Cultural Român, cu sprijinul Consiliului Județean Sibiu, Primăriei Municipiului Sibiu, Consiliilor Județene Cluj, Dâmbovița și Vaslui, precum și al Centrelor Județene pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj, Dâmbovița și Vaslui.

În cele 6 zile ale celei de-a șasea ediție a Festivalului, participanții-actanți au evoluat în fața vizitatorilor, după un program cu durata de 7 - 8 ore, desfășurat simultan pentru cele 5 secțiuni.

Arte religioase: cântăreții la strună ne-au (re)deschis, seară de seară la slujba de vecernie, calea de cunoaștere a Cerurilor și mai ales ne-au pregătit pentru a întâmpina marea sărbătoare a *Schimbării la Față*.

Arte muzicale și Arte coregrafice: grupurile de dansatori și interpreți (vocali și instrumentali) s-au succedat în spectacole desfășurate pe scena în aer liber, o adevărată minune proiectată în peisajul lacului și al morilor (din nefericire întunecate din cauza condițiilor meteo). Spectacolele au fost unitare și atent articulate de către conducătorii delegațiilor (**Republica Moldova, Criuleni – Parascovia Munteanu, Serbia, Valea Timocului – Javișa Jurj; Cluj – Tiberiu Groza; Dâmbovița – George Corneanu; Vaslui – Lucian Onciu**), astfel că încercarea de a evidenția anumite segmente nu este scutită de riscuri. Și totuși, îmi permit să remarc: **Cluj:** *Grupul „Tradiții” al Zegrenilor din Ceaba, Formația de dansuri tradiționale din Frata, Țaraful lui Gaciu, rapsodul Vasile Soporan din Soporul de Câmpie și instrumentistul Iosif Ghemant din Gherla.* **Dâmbovița:** *Ansamblul folcloric „Ciuleandra”, Școala populară de artă “Octav Enigărescu”, Grupul folcloric „Bosilce” al comunității bulgarilor din*

Ansamblul folcloric „Osnicia”, Valea Timocului, Serbia, Festivalul Național al Tradițiilor Populare, ediția VI-a, 30 iulie – 5 august 2007
Foto: Alexandru Olănescu

Ansamblul
folcloric
„Trandafir de
la Moldova”,
Huși, Vaslui,
Festivalul
Național al
Tradițiilor
Populare,
ediția VI-a,
30 iulie –
5 august 2007

Foto: Alexandru
Olănescu

Târgoviște, „Călușarii” din Ziduri, Odobești precum și rapsozii – *Elena și Mihaela Ciobanu* din Morteni, *Denisa Grecu* din Ocnița și *Tănase Gheorghe* din Bezdead. **Vaslui:** *Ansamblul Folcloric „Trandafir de la Moldova”,* Huși, *Formația de cimpoieri* din Perieni, *Formația de trișcari și Formația de dansuri „Rândurile”* din Muntenii de Sus, *Fanșara din Valea Mare* și interpreta de folclor *Silvia Ene*.

Arte plastice: creatorii populari, artizanii și meșteșugarii, reprezentând județele participante, și-au demonstrat abilitățile practice, producând «pe viu», după tehnici tradiționale, artefacte autentice, oferite spre vânzare publicului. **Cluj** - am avut ocazia să aflăm cum se țese, cum se coase, cum se brodează de la **Veturia Suci** (Cojocna) și **Elvira Gavriș** (Bedeciu, Mănăstireni), membre al Academiei Artelor Tradiționale din România și **Elisabeta Rus** (Cluj). De asemenea ne-am înălțat sufletele prin privirile sfinților reflectate în icoanele pictate pe sticlă de **Ispas Moldoveanu** (Nicula). **Dâmbovița** ne-a prilejuit reîntâlnirea cu **Elena Băniceru** și **Vasile Moldoveanu**, cei doi dascăli de la Moreni și după o absență de câțiva ani a fost o reală bucurie să redescoperim obiectele

confectionate de familia Manea. Gheboiaia, unul dintre cele mai vechi centre de olărit din zona Dâmboviței (ceramică utilitară) l-a trimis la Festival pe **Ioniță Stelian**. De la **Vaslui** ne-au învățat cum se confecționează fluiere și cavale la Miclești, **Vasile Bulai**, iar din tehnica olăritului ne-a descifrat taine **Vasile Catelea** din Brădești, Vinderei.

Arte culinare: au fost preparate mâncăruri după rețete tradiționale, oferite spre vânzare publicului vizitator: *balmoș, mămăliguță cu brânză și jumari și plăcintă cu brânză* – ca pe Valea Mărieșului; *talmeș – balmeș, gogoși și plăcintă bulgărească din Dâmbovița, tochitură moldovenească, poale'n brâu* ca la Vaslui realizate de Rodica Bulboacă din Laza, participantă în echipa României la Smithsonian Folk Life Festival. Surpriza acestei secțiuni au fost *plăcintele cu brânză și pâinea coapte* de reprezentantele românelor de pe Valea Timocului.

Prezentându-vă doar câteva frânturi din nenumăratele posibilități pe care le-ați avut de a regăsi *tradiția* prin Festivalurile organizate în muzeu, avem speranța că v-am convins să petreceți alături de sibieni, și în anii următori, o *retrăire a lumii satului românesc*.